

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK — CONTICH

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog Grapjes. — 35. Het Kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van Kleit. — 38. De Vlucht in de Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eerlijk duurt 't langst. — 61. Streng Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leenwtje van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aagje. — 79. De Verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 89. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Nooit Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De Ruwe Kerel. — Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampernisse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De Overwinning van Karel. — 171. Genoveva van Brabant. — 172. De Avontuurlijke Reis. — 173. De Strijd met den Wolf. — 174. Een vreese-lijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zee van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stoute. — 184. Het Spook van de Schelde. — 185. Het Avontuur in het gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelarehof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De Wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geeraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Roode Knapels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Ezie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangenissen. — 209. De Spion voor zijn Land. — 210. In het verwoeste Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dagbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort.

PRIJS 60 CENTIEM.

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

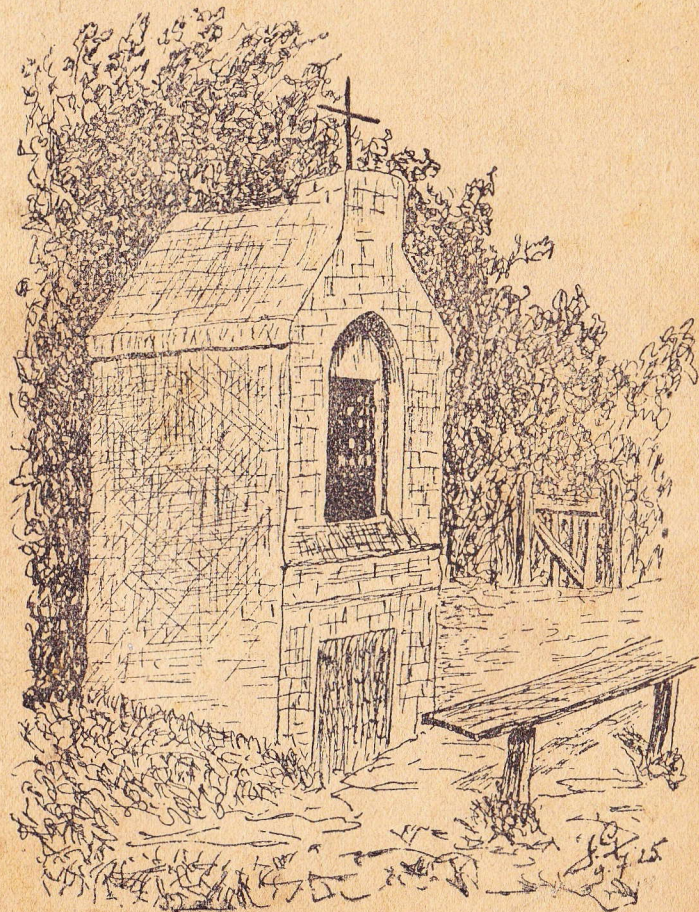
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nummer 148

2° Druk

A. HANS

De Schat in de Duinen

A. HANS

Nr. 148

(Tweede druk)

De Schat in de Duinen

DE SCHAT IN DE DUINEN

't Was een benauwde tijd in Vlaanderen; zooals het volk al dikwijls ondervonden had. De Franschen speelden er den baas.

Frans Wagenare, een jongen van veertien jaar, hoedde vaders koeien op de weide bij de duinen van Coxyde.

Het was warm weer en Frans lag in de schaduw van een boom. Ginder rezen de groote gebouwen en de schoone kerk op van de duinenabdij. De leekebroeders van dit klooster maakten veel moergronden droog en veranderden die in vruchtbaar land.

Die abdij is nu verdwenen. Op de plaats staat de kleine kapel van St. Idesbaldus. In den grond vindt men nog dikwijls steenen der oude gebouwen.

Frans Wagenare kende veel broeders uit de abdij. Maar nu werkten er geen in de buurt. Het was hier eenzaam.

Eensklaps zag Frans een man uit de duinen sluipen. Frans kende hem wel en eigenlijk werd hij nu wat bang.

Die man heette Karel Seeldraaijer en ieder zei, dat hij

slecht was, dat hij stal en ook wel een moord zou durven plegen.

Frans sloop achter een boom. Het gebeurde wel meer, dat de koeien zonder wacht hier graasden. En Seeldraaier zou het dus niet vreemd vinden, als hij geen veehoeder bemerkte.

Frans keek scherp uit. Wat deed Karel Seeldraaier nu? Hij scheen in het zand van het duin te wroeten. Maar heel duidelijk kon Frans Wagenare het niet zien.

Na eenigen tijd ging Seeldraaier heen en Frans voelde zich verlicht.

De namiddag verliep en de knaap dreef de koeien naar huis.

Hij was verwonderd op de hoeve veel volk te zien. Zou er wat gebeurd zijn?

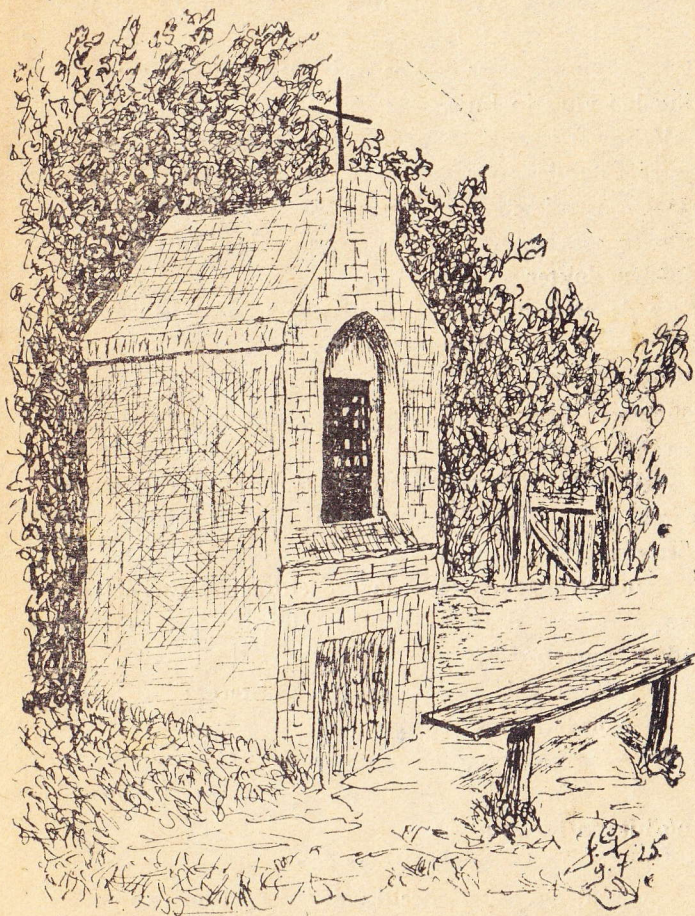
Frans kwam nader en zag, dat eenige mannen een vrouw binnen droegen. Anderen keken toe.

— Wat is er toch? vroeg Frans aan zijn zuster Veerle.

— O, vreeselijk... De boerin van het Kreekhof lag bewusteloos in de duinen. Visschers hebben ze gevonden en brengen ze juist hier. Ze dachten eerst dat ze dood was, maar gelukkig leeft ze nog.

— Heeft ze dan een ongeluk gehad?

— Ze is geslagen geworden, want ze heeft een kap op het hoofd. En er is veel bloed in haar haar. Ze is op haar beste gekleed en ik weet, dat ze een gouden halsketting draagt. Maar die is verdwenen. Zeker hebben Fransche soldaten haar geslagen. Dat denkt Karel

Kapel van St. Idesbaldus. (Teekening J. Godderis).

Seeldraaier ook, want die heeft Franschen op het strand gezien.

Frans moest eerst de koeien in den stal brengen. Toen ging hij vlug in huis.

Vrouw Pieterse, de boerin van 't Kreekhof, lag bleek als een doode op een bed in de zijkamer. De moeder van Frans wiesch haar aangezicht en trachtte de bewustelooze tot bezinning te brengen. Een knecht was al om den dokter.

In de keuken stonden de visschers en andere mannen. Ze spraken over de aanranding.

— Ja, dat is weer een kwade streek van Fransche soldeniers, beweerde er een. Die kerels zijn voortdurend aan het rooven.

— En ik heb er een troep op het strand gezien, sprak Karel Seeldraaier. Ze kwamen uit de richting van Nieuwpoort.

Frans Wagenare keek naar Seeldraaier. En hij dacht aan zijn rare doening bij het duin. Een zonderlinge gedachte greep den jongen aan.

Frans ging bij zijn vader en fluisterde:

— Kom eens mee buiten...

— Waarom, jongen? vroeg boer Wagenare.

— Ik moet u iets vertellen, de anderen behoeven het nog niet te hooren.

Verwonderd volgde Wagenare zijn zoon.

— Vader, Karel Seeldraaier heeft misschien wel vrouw Pieterse aangevallen, sprak Frans buiten.

— Waarom denkt ge dat?

— Toen ik dezen achternoen in de weide was, kwam Seeldraaier zoo voorzichtig uit het duin. En dan zag ik hem in het zand wroeten. Hij kon mij niet bemerken, want ik had me achter een boom verdoken. Wie weet, heeft hij daar niet alles verborgen, wat hij van vrouw Pieterse afnam.

— Jongen, 't is best mogelijk, want Seeldraaier is een deugniet. En hij vertelt nu, dat er Fransche soldeniers waren, ofschoon niemand anders ze gezien heeft. Spreek er met niemand over. Ik zal den schout waarschuwen. Als Seeldraaier plichtig is, zal hij zijn straf krijgen.

Daar naderde een monnik. Het was broeder Gabriel van de Duinenabdij, die te Coxyde stond, een machtig klooster.

Broeder Gabriel kend voor zijn tijd veel van geneeskunde en werd dikwijls geroepen. Hij keek naar vrouw Pieterse en zei, dat ze met geweld geslagen was en in een ernstigen toestand verkeerde. Hij verbond de wonde en zou om en drank van kruiden gaan.

Boer Wagenare wandelde een eind met broeder Gabriel mee en vertelde hem, wat Frans aan het duin gezien had.

— Ik zal er den abt over spreken, zei de monnik.

De abt of overste der abdij stond aan het hoofd van het gerecht in de streek.

Toen boer Wagenare thuis kwam, ontmoette hij er den boer van 't Kreekhof, den man der gewonde vrouw. Ook zijn zonen en dochters waren meegekomen.

Met welk een droefheid stonden allen bij hun echtgenoot en moeder. En nu hoorde Wagenare, dat vrouw Pieters op weg was geweest naar haar zuster te Ghyselde, en dat ze haar juweelen droeg, welke thans verdwenen waren.

— Vader, Seeldraaier is vertrokken, zei Frans zacht.

— O, we zullen hem wel vinden, heb maar geduld, antwoordde boer Wagenare.

Een uur later was de schout er, de hoofdman der politie. Hij ondervroeg Frans. 't Speet hem, dat Seeldraaier zich hier niet meer bevond.

De schout wild nu eerst naar het duin bij de weide. Frans, zijn vader, een zoon van Pieterse en nog enkele anderen gingen mee. De schout vertelde onderwege, waarom Seeldraaier van den laffen aanval verdacht werd.

Frans wees de plaats, waar Seeldraaier in het zand gewroet had. De schout liet er een opening maken. En daar lag in een doek de geroofde schat: een halsketting, oorslingers, een beurs met geld.

— Seeldraaier is de schuldige, zei de schout. We moeten hem aanhouden.

Niemand vermoedde, dat Karel Seeldraaier alles bespiedde. Hij was van plan geweest bij de eerste duisternis zijn buit te halen; hij wachtte nog wat aan 't duin, toen hij het groepje van den schout zag naderen.

— Wat beteekent dat? mompelde de schurk. Komen ze de soldeniers zoeken; of zou die rakker van Wagenare me bespied hebben? Tot mijn schrik bemerkte ik, dat

bij met de koeien weerkeerde en misschien toch in de weide geweest was... En ik zag hem daar op het hof dikwijls naar mij kijken en dan met zijn vader vezelen. Opgepast...

En Seeldraaier kroop in het riet van een kreekje naast Wagenare's weide en bemerkte, hoe zijn schelmstuk verraden was. Hij zag dan, hoe Frans Wagenare aantoonen moest waar hij stond, toen Seeldraaier uit 't duin kwam. En de schelm hoorde den schout spreken over zijn aanhouding.

— Maar zoo gauw nog niet, mompelde Seeldraaier. Ik laat me niet opsluiten en aan de galg knooien. Het leven is te schoon. En ik heb goede vrienden bij de Fransche soldeniers.

De schout en zijn troepje verwijderden zich.

— Gegroet, spotte Seeldraaier. Ja, zoek me maar. De abt krijgt me niet in een kelder van de abdij. En Fransje Wagenare, ik zal het u afleeren nog te babbelen.

De deugniet verliet het riet.

— Jammer van dat goed, bromde hij. Er was een schat in dat duin. En ik zou er te Brugge veel geld van gemaakt hebben. Ha, toen ik vanmiddag de rijke boerin van 't Kreekhof zag, wilde ik die goede gelegenheid aangrijpen. Met een ferm klopp van mijn stok lag vrouw Pieterse op den grond. Ze heeft me zelfs niet herkend, want ik kwam bij haar van achter een duintop. Bah, een anderen keer zal ik gelukkiger zijn.

En de schurk verdween in het duin.

Seeldraaier woonde geheel alleen in een hutje niet ver

van de duinenabdij. De schout ging eerst daarheen, maar vond den roover niet. Hij zond zijn mannen uit. Ook boeren hielpen zoeken. In den nacht werd het huisje bewaakt. Maar de sluwe vos liep niet in de val. De abt zond den volgenden dag bericht naar Veurne, Duinkerke, St. Winoksbergen, Loo, Nieuwpoort, Diksmuiden; hij beschreef Karel Seeldraaier en verzocht de overheid zoo mogelijk den schuldige aan te houden.

Maar het was al vergeefsche moeite. Van Seeldraaier hoorde men geen nieuws.

Vrouw Pieterse kwam tot bezinning. Broeder Gabriel uit de abdij verpleegde haar uitmuntend. De gewonde vertelde hoe ze aangevallen was geworden, zonder iemand te herkennen. Maar door Frans wist men nu, wie de schuldige was.

Boer Wagenare was voorzichtig. In de eerste dagen liet hij Frans niet meer naar de weide gaan, uit vrees voor wraak van Seeldraaier. Maar de schurk bleek uit de streek verdwenen. En het leven ging weer gewoon zijn gang. Vrouw Pieterse beterde en na twee weken kon ze op haar eigen boerderij terug keeren.

't Leven ging gewoon zijn gang, zeiden we. Maar het had veel beter kunnen zijn, ware het geheel vrede geweest.

Lodewijk van Nevers was toen graaf van Vlaanderen. En hij en zijn ridders verdrukten het volk. Ze eischten te zware schattingen. De graaf was veel in Frankrijk en had een Franschen ridder, den heer van Aspremont, tot landvoogd over Vlaanderen aangesteld. Die ridder

perste de boeren veel geld af. En zijn soldaten maakten het dikwijls op het platteland erg bont. Maar de boeren kwamen dan in opstand en er werd soms verbitterd gevochten.

Rond de duinenabdij bleef het nog rustig, maar elders in Veurne-Ambacht was er menigen keer oproer.

Nikolaas Zannekin had zelfs een leger verzameld om de ridders en hun soldeniers te bestrijden (1).

De burgers en boeren van Veurne en Veurne-Ambacht gehoorzaamden ook aan een anderen hoofdman, Eustachius Sporkijn, een Veurenaar. Sporkijn had vroeger de Veurne-Ambachters aangevoerd in den slag bij Groeninge of den Gulden Sporenslag. En zoo werd hij door het volk zeer geëerd.

't Waren dus zorgelijke dagen in Vlaanderen. Boer Wagenare sprak er dikwijls over met zijn gezin. En Frans, zijn zoon, en Veerle, zijn dochter, vonden den graaf en den landvoogd akelige menschen.

Zekeren avond kwamen Frans en Veerle van Veurne. Ze hadden hater weggebracht en wel wat lang in de stad vertoefd. Het begon al donker te worden.

Ze spoedden zich voort op den weg, die van Veurne naar de Duinenabdij leidde.

Plots schrokken ze. Eenige mannen sprongen van achter de haag.

— Stil staan! riepen ze.

De kinderen gehoorzaamden.

(1) Men leze over Zannekin: «De Kerels van Lampernisse».

— Niet verder gaan... klonk het. Ge zult hier bij ons wachten.

— Maar we moeten naar huis! jammerde Veerle.

— Straks moogt ge naar moeder. En nu braaf zijn.

De mannen leidden Veerle en Frans in een oude schaapskooi. Daar zaten nog eenige gevangenen, een herder, een boerenvrouw, een veehoeder en een monnik der abdij.

— De kinderen van Wagenare, zeiden ze medelijdend.

— O, waarom moeten we hier blijven? vroeg Veerle, half schreiend.

— Die mannen zijn de gidsen van Fransche soldeniers, vertelde de monnik. De soldeniers zullen van avond, als de boeren te bed zijn, de hoeven plunderen. En ieder die voorbij komt op den weg of door het veld, wordt hier gebracht. We zouden de soldeniers kunnen zien en het de boeren gaan zeggen, dat ze moeten oppassen. We mogen de soldeniers niet verraden. En eenige Vlaamsche deugnieten zijn hun helpers.

— O, wist Sporkijn het maar! sprak de herder. Hij zou met zijn Veurenaars de Franschen wel verjagen.

— Maar niemand van ons kan naar Sporkijn toe, hernam de monnik.

— O, wat zal er thuis gebeuren, misschien worden vader en moeder wel gedood!.. jammerde Veerle Wagenare.

— Kan ik er niet uit? fluisterde Frans.

— Neen, die soldeniers houden bij de schaapskooi de wacht.

— Ja, wat zal er op onze hoeven gebeuren? vroeg ook de vrouw, die daar zat.

Ze was een boerin. Frans en Veerle kenden haar wel.

— Dat de soldaten ons vee rooven, tot daar, sprak de vrouw. Maar ze kunnen mijn man en kinderen doden. O, God helpe ons; Veerle, kind, laten we bidden voor al de geliefden thuis!

Nog twee gevangenen werden in de kooi gebracht.

— Die hebben we uit het veld gehaald! klonk een stem.

Frans kreeg als een schok. Die stem kende hij. Het moest Karel Seeldraaijer zijn die sprak.

— Hoeveel van die brave menschjes hebben we al? vroeg Seeldraaijer, die dus ook tot de verraders behoorde.

Hij haalde een brandende lantaarn van onder zijn mantel en bijlichtend, stapte hij binnen.

— Van alles wat! hernam hij. Maar wien zie ik daar! Een oude kennis.

Hij wees naar Frans Wagenare, die wel in den grond had willen kruipen om zich te verbergen.

— Zoo, manneke, gij hier ook, vervolgde Seeldraaijer. Wat een plezier u te ontmoeten, want we hebben nog een appeltje met elkaar te schillen.

Hij greep den knaap bij den nek.

— Laat dien jongen gerust, schavuit! beval de herder. Hoe durft ge u hier nog te vertoonen, moordenaar...

Seeldraaijer riep twee soldeniers, want hij was bang van den herder klappen te krijgen.

— Help me dezen jongen buiten sleuren, zei hij.

En Frans werd uit de kooi getrokken. En van aan de deur zei Seeldraaier tot den herder:

— Ge dacht dat ik aan den anderen hoek van Vlaanderen zat. Uw schout wilde me ophangen. Maar nu zullen we hier eens den rooden haan doen kraaien. Ha, straks zullen de hoeven lustig branden!

— Misdoe Frans niets! smeekte Veerle.

— Frans Wagenare zal aan een tak bengelen. En dan mag zijn vader naar hem komen kijken; riep Seeldraaier met haat in de stem. Ik heb het niet vergeten, dat hij mij bijna aan de galg had geholpen, zoo'n kleine spion. Nu is het mijn tijd om te lachen. Ze hebben Seeldraaier hier altijd een schavuit genoemd en hem veracht. Vannacht zullen trotsche boeren Karel Seeldraaier om hun leven smeeken. Ge moogt het weten, hoe ik Fransche soldaten verteld heb, dat er hier rijke boeren wonen, die veel goudvinkjes in huis hebben. Ja, ge moogt het ook weten, dat ik ze uit wraak den weg heb gewezen.

— En om u zelf te verrijken, zei de herder.

— Dat ook! Ik word een groote heer, beweerde Seeldraaier. Maar gij, vuile schaapswachter, hebt te veel praats. Bij de eerste brandende hoeve jaag ik u in het vuur. Dan zult ge anders piepen.

— Man, wilt gij uw ziel nog zwarter maken? vroeg de monnik der Duinenabdij. God ziet en hoort u en zal rekenschap eischen. En zult ge nu een kind mishandelen? Breng Frans Wagenare hier terug...!

— Ge moogt straks bij den boom een gebed voor zijn zieltje lezen! spotte de schurk. Bereid al vast dien leelijken herder daar op den dood voor, want hij gaat in het vuur als een brood in den oven...

— O, misdoe Frans toch niets! schreide Veerle.

Maar Seeldraaier wierp de deur van de schaapskooi toe. Veerle bonsde er op en kermde:

— Laat me bij mijn broer! O, heb medelijden!

En in haar angst riep ze om haar vader en moeder. Frans stond bevend tusschen twee soldeniers.

— Ventje, nu maken wij onze rekening eens, zei Seeldraaier. Gij hebt me bespied, toen ik mijn schat in de duinen verborg. En ge hebt me verraden bij den schout. Ik moest vluchten. Maar nu leer ik u voor altijd uw nieuwsgierigheid af.

— O, doe me geen kwaad! smeekte Frans.

— Te laat gekermd, manneke! Ge hangt dadelijk aan een boom. Ik heb hier al een touw. Nu kan de schout u niet helpen en de abt ook niet. We moeten een eindje langs het vaartje. Daar staat een kloeke wilg. Neem maar zelf de lantaarn. Ik maak intusschen de strop, om geen tijd te verliezen.

Seeldraaier duwde Frans de lantaarn in de hand. De arme knaap dacht aan vader en moeder. Hij zou hen niet meer zien. Hij moest sterven...

— Seeldraaier, heb medelijden! snikte Frans.

— Zooals gij, toen ge aan uw vader verteldet, dat ik het goud van boerin Pieterse in het duin had verstopt. Geen traantjes helpen u...

— Moet ik dan gehangen worden? vroeg Frans schreiend.

De soldeniers waren achter gebleven. Ze hadden het gesprek niet verstaan en lieten Seeldraaier, hun gids, maar doen.

Frans was geheel in de macht van den schurk, een grooten, sterken man.

Sterven! O, de zucht naar het leven laaide zoo machtig op...

— Licht eens bij, en bekijk uw strop. Die zal wel sterk genoeg zijn, hé? vroeg de wreedaard.

Frans verbief de lantaarn, maar sloeg die eensklaps met kracht in het gelaat van Karel Seeldraaier.

De boef week achteruit en tuimelde omver. Frans ijlde weg langs de vaart; hij hoorde Seeldraaier niet roepen. Misschien was de schurk wel bedwelmd.

Frans begreep dat hij moest oppassen weer niet in handen van soldeniers of hun helpers te vallen. Hij verborg zich in het riet langs het kanaaltje.

Daar werd hij kalmer. En hij dacht nu aan de andere gevangenen en aan de plannen van de soldeniers.

— O, kon ik Sporkijn waarschuwen, zei Frans bij zich zelf. Hij zou ons helpen. Ik moet naar Veurne.

De wakkere knaap voelde zijn plicht. Hij was hier toch naar de zijde van de stad. Een eind sloop hij door het riet. Hij hoorde mannen spreken en hield zich doodstil.

't Waren twee van de helper en soldeniers. Frans verstond hen.

— Nu zullen er niet veel menschen meer komen, zei er een, 't Is avond en het landvolk is niet laat op de baan.

— Toch nog wat opletten, oordeelde een ander. Sporkijn te Veurne moet niet weten, dat de soldeniers van den graaf hier zitten. Toen we van Loo kwamen, deden we juist alsof we naar de kanten van Nieuwpoort moesten. En heel slim zijn we allen naar hier afgezakt.

— Seeldraaier kent de kleine wegen. We zullen morgen rijk zijn.

— O, ik steel straks zooveel ik kan.

— Dat is nog te bezien, dacht Frans.

Hij kroop op handen en voeten door het riet, en pas een heel eind verder, waagde hij het recht te staan. Op een draf liep hij nu naar Veurne. En hijgend kwam hij aan de poort. Deze was gelukkig nog open en de wachter liet hem door.

Frans zag op de markt een groote groep burgers. Hij hoorde dat de menschen over Fransche soldaten spraken. Er waren soldeniers in de streek gezien en de bevolking was niet gerust.

Daar naderde een burger.

— Mannen, zei hij, we moeten boden naar Veurne-Ambacht zenden, om te weten, wat die pas aangekomen soldeniers in het schild voeren.

Het was Sporkijn die dit zei.

Frans drong door de menigte.

— Hoofdman, ik weet, wat die soldeniers van plan zijn, zei hij.

— Gij weet dat, een jongen! vroeg Eustachius Sporkijn verwonderd.

— Ik ben hun gevangene geweest, hernam Frans.

Hij vertelde zijn wedervaren.

— Burgers, we helpen de boeren van Coxyde! riep Sporkijn. Haalt uw wapens, vlug, eer het te laat is. Deze moedige knaap zal ons den weg wijzen.

Niemand kon de helpers beletten Veurne te verlaten, want de ambtenaren en soldeniers van den graaf en den landvoogd waren al lang uit de stad verjaagd.

En weldra trok een geduchte bende gezwind door de poort. Frans was hun gids. Hij voelde zich nu verheugd. Hij kon veel menschen van ondergang en voorzeer van den dood redden.

De soldeniers begrepen, dat verzet onmogelijk was. Ze stonden tegen een groote overmacht. Ze wilden vluchten. Er vielen dooden, en andere werden gevangen genomen.

Frans was naar de schaapskooi gesneld. De bewakers hadden al de vlucht genomen. De gevangenen vermoedden nog niet, dat ze al bevrijd waren.

Frans trok de deur open.

— Komt er maar uit! juicht hij. Sporkijn en zijn mannen zijn hier.

— Frans, Frans! juichte Veerle en ze sprong haar broer om den hals. O, ik heb zoo om u geweend, maar ge leeft nog.

Frans vertelde haastig zijn lotgevallen.

— God heeft ons gebed verhoord, zei de monnik ontroerd.

— Is Seeldraaiër gepakt? vroeg de herder.

Dat wist Frans nog niet. Hij zag een groepje gevangenen. De verrader was er niet bij.

— Misschien weet ik hem liggen, sprak Frans.

Eenige kerels van Sporkijn vergezelden hem met lichtende fakkels.

Door den slag van de lantaarn was Seeldraaiër werkelijk bewusteloos geweest. Maar door het lawaai van den korten strijd kwam hij tot zijn bezinning. En, meenend dat de soldeniers dat leven maakten en hun plundertocht begonnen, stond hij recht. Hij voelde zich duizelig.

— Komt eens hier! riep hij. Helpt me...

Maar Frans en zijn groepje naderden. En Seeldraaiër viel van schrik weer neer.

— Ik hang nog niet aan den boom, zei Frans Wagenaar tot hem.

— Een boom... een boom.. ik weet niet, wat ge wilt zeggen! stamelde de schurk.

— O, ge hebt het al vergeten, dat ge me wildet ophangen...

— 't Was maar voor de grap. Ik zou u naar huis laten gaan hebben! beweerde Seeldraaiër.

— En mij ook, hé? vroeg de herder. Ge hebt nu geen kans meer mij te bakken als een brood. Laat ik dien valschaard den kop inslaan!

— Neen, neen, verbood de monnik.

— 19 —

— O, doe me geen kwaad! smeekte Seeldraaier.

— Als hij blijft leven, maakt hij weer menschen ongelukkig, sprak de herder tot den monnik.

— Neen, ik zal braaf zijn en niemand leed doen! beloofde Seeldraaier.

— Deze man is de gevangene van den abt, zei de monnik. Hij werd immers gezocht. En we moeten hem aan den abt overleveren. Seeldraaier zal voor de rechters verschijnen.

De deugniet werd gebonden. In zijn gelaat was hij gewond door den slag met de lantaarn.

De boeren der omliggende hoeven hadden ook het gerucht gehoord en kwamen zien, wat er gebeurde. Bij de eersten bevond zich boer Wagenare, die ongerust was over zijn kinderen.

— Vader! juichte Veerle en ze weende en lachte regelmatig.

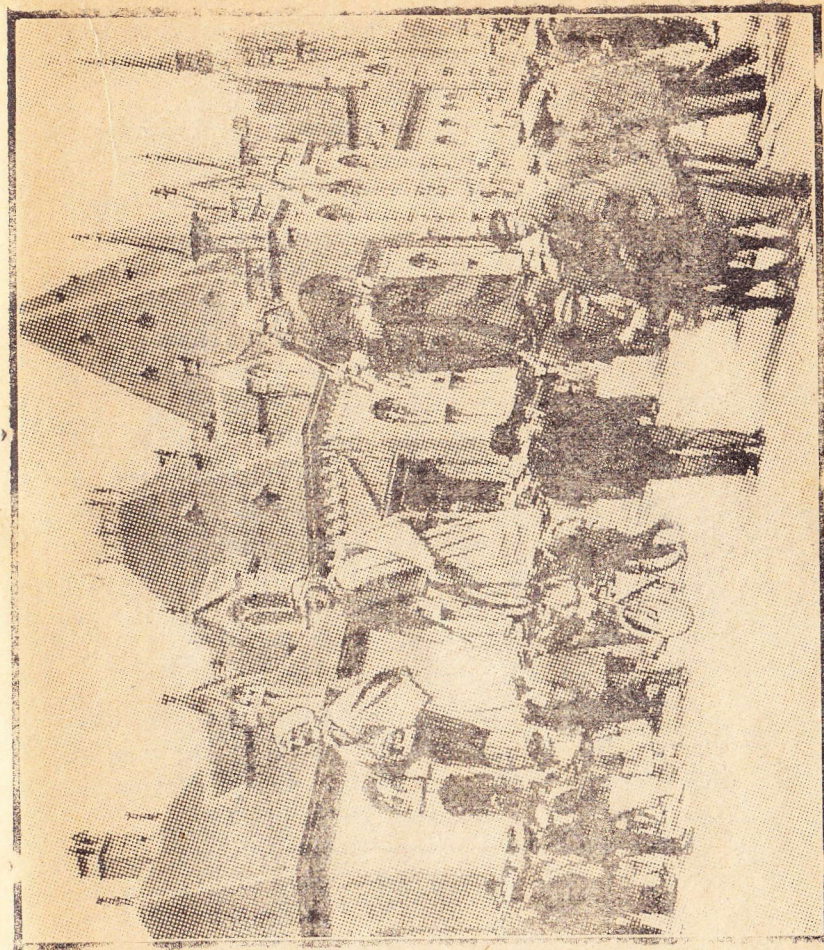
Wagenare en de andere boeren hoorden nu, welk een groot gevaar hen bedreigd had.

— Ge hebt een flinken jongen, zei Eustachius Sporkijn tot Wagenare. Een wakkere knaap, die zoo handelt.

Frans was de held van den avond.

O, wat schrok zijn moeder, toen ze alles vernam. Hoe innig kuste ze haar kinderen en hoe vurig dankte ze God.

De burgers en boeren doorkruisten nog de helle streek om de gevluchte soldeniers te verhinderen elders misdaden te plegen.

Seeldraaier werd in een kelder van de duinenabdij opgesloten. Eenige dagen later werd hij tot de galg veroordeeld en opgehangen.

Eustachius Sporkijn streed later naast Zannekin bij Cassel.

Zannekin sneuvelde daar en Sporkijn waarschijnlijk ook. De geschiedenis zwijgt verder over hem.

Een straat te Veurne draagt zijn naam... En nog iemand anders ook.

Eenige jaren geleden was ik op een feestmaal te Veurne genoodigd. Veurne had een reus gekregen. En die reus moest een naam hebben.

Op het feestmaal zou men hem dien naam geven. De reus kon niet in de zaal. Hij stond buiten en keek door de ramen naar binnen. We zaten boven. Toen herinnerde ik aan den dapperen keerlenhoofdman van Veurne, die bij Groeninge en elders voor de vrijheid van de Vlamingen had gestreden. En ik stelde voor den reus van Veurne Sporkijn te noemen.

Dit is toen ook gebeurd.

Ieder jaar trekt Sporkijn te midden van een stoet door de stad. Hij stelt een gemeentelijken strijder voor. Ge ziet hem op de plaat, waar hij bezoek heeft gekregen van de reus en de reuzin uit De Panne.

We zeiden, dat de Duinenabdij verdwenen is. Maar van die abdij is nog een hoeve over « Ten Bogaerde ».

'T VERGAAN VAN SCHOONEVELDE.

Dicht bij de kusten van Vlaanderen ligt Schoonevelde maar... diep bedolven onder de golven...

Eeuwen geleden was het een rijke streek waar de kleiakkers zware vruchten droegen, en de burgers goud verdienden met scheepvaart en handel.

Maar hoe meer de welvaart steeg, hoe slechter de menschen werden.

En weldra was Schoonevelde om zijn goddeloosheid berucht.

Trots keken de rijke eilandbewoners op de visschers van Kadzand en Reigersvliet of op de schippers van Muiden en Sluis neer. Schoonevelde was een eiland door dijken omringd en beschermd tegen de zee.

De mannen en vrouwen, de koopmans- en reeders-zonen, zoowel als hun dochters, leefden in overdaad en slempertij. Vóór de huizen lagen gouden drempels en aan de deuren zaten kloppers en klinken van 't zelfde metaal. De paarden waren met zilver beslagen.

Elken dag was het feest. Men at en dronk en sliep dan den roes uit om weer te beginnen.

De een wilde den ander overbluffen in pracht van

kleedij, in juweelen en paarden. Maar de kerk bleef leeg. En de oude priester had veel verdriet.

Hij ging uit om de menschen te vermanen en hij sprak van Sodoma en Gomorah, de steden die om hun slechtheid verdoemd en verwoest werden. Hij wekte de menschen op zich te bekeeren. Maar men lachte en spotte met hem.

Kerstdag naderde. En schepen hadden ladingen wild, gevogelte, vleesch en tonnen wijn naar Schoonevelde gevoerd, want er zou weer gesmuld en geslemt worden. Overal hing de geur van versch koekenbrood en van taarten en pastijen als wagenwielen. Muzikanten stemden hun speeltuigen om den dans te begeleiden.

Maar aan 't Kindeke van Bethlehem dat lag in een schamele kribbe, dacht niemand.

Ja, Zacharius, de bejaarde koster, maakte in de groote kerk, waar de in lood gevatte ruitjes, zuchtten onder den druk van den wind, het stalleken gereed. En de oude priester zag toe maar weende. Wie zou in den Heiligen Kerstnacht, Jezus komen aanbidden?

Nog eens wilde de priester de menschen van Schoonevelde vermanen.

Hij begaf zich in de stad en hoorde reeds muziek en gezang, maar 't waren liederen die den vromen man deden huiveren.

Overal waren de gordijnen hoog opgetrokken, zoodat men van buiten de rijkgedekte tafels kon zien, want ook nu wilden de Schoonveldenaars overmoedig elkaar door de weelde de oogen uitsteken.

De gasten zaten al aan tafel en het feest begon.

De priester trad de huizen binnen, en bleef op den drempel der feestzalen staan en noodigde de menschen ter kerke om daar Christus' geboorte te vieren.

Maar overal klonk gelach en gespot. En er waren er die den dienaar des Heeren vroegen liever mee te eten en te drinken dan in die koude kerk mis te doen.

— Zonder God kunt gij niet gelukkig zijn! vermaande de priester.

— Ons geld is onze God en we hebben geen anderen noodig! klonk het.

Deze woorden rolden voort en men herhaalde en zong ze zelfs op de wijze van een kerkzang: « Ons geld is onze God en wij hebben geen anderen noodig ».

Bedroefd keerde de priester naar de kerk terug.

Bij het wijd portaal verscheen hem een engel, stralend van licht.

— Gij en uw koster met eenige getrouwen moeten nu naar 't land van Kadzand varen, sprak de Hemelbode. Talm niet, want er zal een storm opsteken, die gansch Schoonevelde verwoest.

— O, laat mij dan nogmaals de onglukkige doolaars vermanen en hun het oordeel aankondigen! smeekte de priester.

— Wat zou het helpen!

— Laat ik hun toonen dat Gods liefde groot is en hun nog een kans wordt geboden zich te bekeeren.

— Goed, vermaan hun dan nogmaals. Gods lankmoedigheid is groot.

De herder keerde terug naar de woningen waar het feest reeds luidruchtiger werd en hij sprak over het oordeel, dat het eiland bedreigde.

— Hij wil ons bang maken, spotte men. Met ons geld hebben we sterke dijken gebouwd en de zee mag razen zooveel ze wil. Ze kan ons niet deren. Het geld is onze God en we hebben geen anderen noodig.

En zoo joelden de schippers en hoevenlieden, die in kroegen Kerstmis vierden met geld van hun goddelooze meesters ontvangen, geld waarmee ze hun ziel verkochten.

Weenend keerde de priester terug. Plots luidden de drie klokken in den hoogen, zwaren toren.

Enkele geloovigen kwamen en armè lieden, gebogen mannekes, krom gewerkt en vrouwtjes in valen kapmantel. En ook eenige ouders met kinderen die blijde naar het stalleke keken.

Maar de priester leidde ze allen naar de haven, waar een schip lag.

— Gaat aan boord, sprak hij.

— Allen gehoorzaamden zonder iets te vragen. Het was alsof een hoogere macht hen dreef.

De priester knielde neer en, met het gezicht naar de stad, bad hij een De Profundis. Toen ging hij ook op het schip. De kabels losten van zelf en zonder dat een zeil werd geheschen of een hand het roer greep, voer het schip heen. Een schitterende ster zweefde het voor naar het land van Kadzand.

En van op zee hoorde men het woest gezang der menschen van Schoonevelde.

Het schip landde te Kadzand.

Toen brak de storm los en begonnen de golven te huilen.

Maar in de huizen en kroegen van Schoonevelde feestte men voort... En geschreeuw en gezang wilde 't geloei van den storm verdooven.

Een herder kwam door de straten geloopt en riep dat het nood deed aan de dijken. Hij stormde de feestzalen binnen en sprak van gevaar voor overstroming. Men wierp hem buiten.

Toen daalde het oordeel neer. Het water stroomde aan, het vloeide onder de deuren, het gudste in de kamers.

Eindelijk kwam de schrik. Men wilde vluchten. Maar 't was te laat.

Snel rees de vloed en de zee huilde tot in de stad. Angstgeschrei klonk, gegil, geraas, geroep, geweën...

Dronken mannen en vrouwen tuimelden in de golven. Dansende paren hielden elkaar omklemd en wilden veiligheid zoeken. Maar de vloed sleurde hen mee...

Anderen vluchtten naar de bovenkamers en de zolders, doch het water ondermijnde de huizen en de muren stortten in.

Enkelen bereikten den toren. De steenen reus waggelde en tuimelde neer.

En toen de Kerstmorgen aanbrak was Schoonevelde

verdwenen en bruischte de zee tusschen Kadzand en Walcheren.

En nog is het zoo.

Zoo vertellen de menschen. En in een oud boek lezen we: Schoonevelde of zooals het vroeger heette Scoeneveld was een eiland in den mond der Westerschelde. Het verdronk in de veertiende eeuw. De naam is nog in een zandbank overgebleven. In de Sint Janskerk te Sluis vond men de graftombe van Thomas van Scoeneveld, wiens kasteel op dat eiland stond. Hij overleed in 1417. Maar sedert is de Sint Janskerk te Sluis afgebrand. De plaats, waar ze stond, is nu een weide, die men nog 't oud kerkhof noemt.

Schoonevelde is niet in een nacht geheel verdwenen, maar brokkelde na hevige stormen af.

Tijdens den oorlog 1914-1918 hoorden we dikwijls de Engelsche oorlogsschepen op Zeebrugge bombardeerden. Die schepen lagen dan achter de bank van Schoonevelde.

HET GESCHENK.

L.

Hij trok het schuifken open.

Het knaapje stond aan zijn zij

En zag het uurwerk liggen;

« Och, grootvader, geef het mij? »

« Ik zal 't u wel eens geven,

Toekomende jaar misschien.

Als gij wel leert en braaf zijt »,

Zei de oude, « wij zullen zien ».

« Toekomend jaar! » sprak het knaapje.

« O, grootvader, maar dan zoudt

Ge lang reeds kunnen dood zijn;

Ge zijt zoo ziek en zoo oud! »

En de oude man stond te peinzen,

En hij dacht: « Het is wel waar »,

En zijn lange vingers streelden

Des knaapjes krullend haar.

Hij nam het zilvren uurwerk,

En de zware keten er bij,

En lei ze in de gretige handjes,

« 't Komt nog van uw vader », sprak hij.

II

Daar was een grafje gedolven:

De scholieren stonden er rond.

En een oude man boog met moeite

Nog eene knie naar den grond.

Het koele morgenwindje

Speelde om zijne haren zacht:

Het gele kistje zonk neder;

Arm knaapje, wie had dat gedacht!

Hij keerde terug naar zijn woning

De oude vader, en weende zoozeer

En lei het zilveren uurwerk

In 't oude schuifken weêr.

Rosalie LOVELING.